

יום ב', י"ח בכסלו תשס"ו (19 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בימים אלה, לפני 88 שנה, בשנת תרע"ח [1917], בעיצומה של מלה"ע ה-I, הסתיימו הקרבות לשחרור ארץ-ישראל מהממשל העות'מאני, ששלט בארץ הקודש למשך 400 שנה. הקרב המכריע, הנודע בשם '**הקרב ה-3 של עזה**' היה כאן **בבאר-שבע**. נכנסו כוחות הצבא הבריטי לירושלים **בערב חנוכה**, וכך התחיל המשטר הבריטי בארץ שנמשך כ- 30 שנה. קצת בימים הקרובים על קרב באר-שבע. אך קודם, רקע:

חמש פעמים נאחו היישוב היהודי ברצועת עזה מאז חידוש ההתיישבות בארץ, וחמש פעמים נעקר ממנה. פעמיים התגוררו יהודים בתוככי העיר עזה עצמה, ושלוש פעמים קבעו חקלאים יהודים את מושבם על אדמות קק"ל או על אדמות מדינה שבסביבות העיר. שלוש פעמים נעקרה ההתיישבות בידי אויב, פעם אחת עקב לחץ בינלאומי, ופעם אחת - זו האחרונה - בידינו אנו.

עיסקה בריטית-טורקית

בשנת 1885 הוקמה, לראשונה בעת החדשה, קהילה יהודית בעזה. בין ראשוניה היו אברהם שלוש, **נסים אלקיים** (סבו של הקבליסט ד"ר אבי אלקיים ש'עיצב' את דפי ה'דף' בשבוע שעבר), ובני משפחות קסטל, רבינוביץ', גבאי, שטרומליץ, גואטה וארוץ - כולם בני יפו. הללו התיישבו סביב החמאם המרכזי של עזה, בשכונה שקיבלה עד מהרה את השם חארת אל-יהוד (**שכונת היהודים**). תוך זמן קצר גדלה הקהילה והתרחבה, וכמאה מאנשיה נכנסו להתגורר גם בשכונות ראס אל-טאלע, חארת אל-זיתון ואחרות. **כה חזקה ומגובשת היתה קהילה זו**, עד כי - בלא כל התחשבות בדמוגרפיה - **שלחה מתוכה חבורות צעירים להקמת שכונה יהודית ראשונה בבאר-שבע (1900)**, וסייעה להקמת יישוב חקלאי יהודי ראשון בנגב - חוות רוחמה (1911), אשר מתוך אידיאולוגיה, נסמכה על עבודה עברית בלבד.

בשנת 1906 שיגרו הבריטים, שליטי מצרים, מספר ספינות תותחים אל מול עקבה בים האדום ואל מול עזה בים התיכון, ו'שיכנעו' את האימפריה העות'מנית להסכים למתיחת קו גבול בינלאומי בין השתיים. בחלקו הצפוני-מערבי של גבול זה, הידוע כיום בציבור בשם '**ציר פילדלפי**', נבנתה עיר חדשה, חצויה, בשם **רפיח**. בדרומו, הגיע הגבול **לטאבה**. שרירות ההיסטוריה הביאה לכך שמאז נקבע בשנת 1906 - לא זו גבול זה ולו בסנטימטר אחד, למרות כל הזעזועים, התהפוכות והמלחמות שעברו על גבו. השטח שמצפון לו הוגדר ארץ ישראל, ומדרומו - מצרים.

בשנת 1907 הגיע לעזה הרב נסים אוחנה, והקים במקום בית ספר בשם 'תלמוד תורה', בו לימדו את כל המקצועות - כבר בשנת 1907 - בעברית בלבד, מה שעורר את יצחק בן-צבי ואת אליעזר בן-יהודה לערוך ביקור מיוחד בעיר. היחסים בין מוסלמי עזה לבין הקהילה היהודית היו ידידותיים. מופתי עזה, השייח' עבדאללה אל-עלמי, הסתייע ברב אוחנה במאבקו נגד המיסיון הנוצרי שפעל בעיר, שאל שאלות רבות אודות עמדת התנ"ך כלפי שאלת הא-לוקות, ורשם בכתב ידו את התשובות. אלה נכללו לבסוף בספר שנכתב בידי הרב אוחנה.

[ההמשך, בע"ה, מחר...]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני** בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי י, ולשלומם של כל חיילי צה"ל